

РЕШЕНИЕ

№ 6847

гр. С., 15.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 36 СЪСТАВ, в публично заседание на десети април през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: СИМОНА В. НАВУЩАНОВА

при участието на секретаря КРАСИМИРА М. ИНКОВА
като разглежда докладваното от СИМОНА В. НАВУЩАНОВА Гражданско дело № 20231110157472 по описа за 2023 година

Предявен е установителен иск по чл. 26, ал. 1 от ЗЗД от Д. В. Ц. срещу "Ф. Б." ЕООД за прогласяване нищожност на Договор за предоставяне на гаранция № ....16.02.2023 г.

Твърди се, че страните са сключили договор за предоставяне на гаранция /поръчителство/ за обезпечаване изпълнението на ищеца по договор за паричен заем, сключен с "И. А. М." АД срещу възнаграждение от 1992,24 лева, което е заплатено на ответника за времето на заемното правоотношение. Ищецът намира, че съглашението е недействително поради нищожност на договора за заем, който регламентира каузата за сключването на договора за гаранция, респ. престациите по него, с чл. 4 от договора за кредит. Твърди, че заемотателят и ответникът са свързани лица, тъй като заемотателят е едноличен собственик на капитала на дружеството поръчител. Поддържа, че действието на договора за поръчителство е обусловено от валидността на заемното правоотношение. Чл. 4 от договора за заем налага на потребителя да намери две физически лица, поръчители, са фактически неизпълними и го поставя пред единствения избор да сключи договор за поръчителство, като необходимо условие за получаване на заемните средства. Заявява, че заемотателят не е включил като разход по кредита възнаграждението за поръчителство и по този начин се заобикаля чл. 19, ал. 4 от ЗПК; договорът за кредит е недействителен на осн. чл.11, ал.1, т.10 от ЗПК, защото не е посочен ГПР и общата дължима сума, 1 вкл. как се формира и потребителят е заблуден за действителната стойност на ГПР. Твърди, че договорът за поръчителство е лишен от основание, защото по него не се предоставя услуга на потребителя; противоречи на чл. 138 от ЗЗД и на добрите нрави, вкл. уговореното възнаграждение в е размер повече от половината от заемните средства. Пояснява, че заемотателят е овластен от ответното дружество да получава сумите за възнаграждението по процесния договор.

Ответникът оспорва иска. Счита претенцията за недоказана и неоснователна. Поддържа, че договора за предоставяне на поръчителство е сключен по възлагане на

ищеца, при условията на договорна свобода, престациите не са явно нееквивалентни по твърдението за накърняване на добрите нрави, в т.ч. договорът е възмезден за услуга. Не е страна по посочения договор за заем, а ЗПК е неотносим за процесното съглашение.

Съдът, като съобрази доводите на страните и събраните по делото доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира за установено следното от фактическа страна:

От представения като доказателство по делото Договор за паричен заем № ....16.02.2023 г. се установява, че между ищеца, в качеството му на заемател, и „И. А. М.“ АД, в качеството му на заемотател, е бил сключен договор за заем, по силата на който „И. А. М.“ АД предоставило на ищцата сумата в размер на 3000 лв., която ищецът се задължил да върне на 18 месечни погасителни вноски, всяка от които в размер на 224,32 лв., при фиксиран годишен лихвен процент в размер 40,00% и годишен процент на разходите от 49,03 %. В чл. 4, ал. 1 от договора е било уговорено, че заемателят се задължава в срок до три дни, считано от датата на сключване на процесния договор да предостави на заемотателя обезпечение в една от следните форми: 1) двама поръчители, които да отговорят на следните условия: нетния размер на осигурителния му доход да е в размер над 1000 лв.; да работи на безсрочен трудов договор; да не е заемател или поръчител по друг договор за паричен заем, сключен с ответника; да няма задължения към други банкови и финансови институции; да няма неплатени осигуровки за последните 2 години; 2) банкова гаранция с бенефициер – Заемотателя, за сумата от 3000 лв. със срок на валидност – 30 дни след крайния срок за плащане на задълженията по договора; 3) одобрено от заемотателя дружество-гарант, което предоставя гаранционни сделки.

На следващо място, установява се по делото, че на 16.02.2023 г. между Д. Ц., в качеството му на потребител, и „Ф. Б.“ ЕООД, в качеството му на гарант, е бил сключен договор за предоставяне на гаранция, по силата на който гарантът се задължил да издаде гаранция за плащане в полза на „И. А. М.“ АД, с наредител-потребителя, с цел гарантиране изпълнението на всички задължения на потребителя, възникнали съгласно договора за паричен заем, както и за всички последици от неизпълнението на задълженията на потребителя по договора за паричен заем, за сума, покриваща, както следва: задължение за връщане на заемната сума в размер на 3000 лева; задължение за плащане на възнаградителна лихва; задължение за плащане на законна лихва за забава в случай на забава на плащането на разходи за събиране на вземането, съдебни разноси и адвокатски хонорари. Съгласно чл. 3, ал. 1 от договора за предоставяне на гаранция, за поемане на описаните по – горе задължения, потребителят дължи възнаграждение на гаранта в размер на 1992,24 лв., платимо разсрочено на вноски, всяка от които в размер на 110,68 лв., като съгласно чл. 3, ал. 2 потребителят заплаща възнаграждението по начините, установени в договора за паричен заем, за плащане на задълженията на потребителя по договора за паричен заем. Съгласно чл. 3, ал. 3 от договора за предоставяне на гаранция, „И. А. М.“ АД е овластено да приема вместо гаранта изпълнение на задължението на потребителя за плащане на възнаграждение по договора.

С доклада по делото, неоспорен от страните са приети за безспорни и ненуждаещи се доказване следните факти и обстоятелства включени в предмета на спорното право: че между страните е сключен договор за предоставяне на гаранция № ....16.02.2023 г. и че между ищцата и „И. А. М.“ АД е сключен Договор за паричен заем № ....16.02.2023 г. с посоченото в исковата молба съдържание.

При така установената фактическа обстановка, съдът приема от правна страна следното:

Предявени са от Д. Ц. срещу „Ф. Б.“ ЕООД обективно съединени установителни иски с правно основание чл. 26, ал. 2 1, предл. 1 ЗЗД, евентуално чл. 26, ал. 1, предл. 2 ЗЗД вр. чл. 143, ал. 1 вр. чл. 146 ЗЗП за прогласяване нищожност на Договор за предоставяне на гаранция № ....16.02.2023 г., сключен между Д. Ц. и „Ф. Б.“ ЕООД, поради противоречие със закона, а в условията на евентуалност, поради заобикаляне на закона.

По иска с правно основание чл. 26, ал. 1, предл. 1 ЗЗД: За да бъде уважен предявеният иск в тежест на ищеца е да докаже по делото пълно и главно обстоятелствата, от които произтича, че договорът е недействителен на заявеното правно основание.

Сключеният между ищеца и “И. А. М.” АД договор е потребителски, поради което намира своята правна регламентация в Закона за потребителския кредит (ЗПК), като според легалната дефиниция, дадена в разпоредбата на чл. 9 ЗПК, въз основа на договора за потребителски кредит кредиторът предоставя или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане, с изключение на договорите за предоставяне на услуги или за доставяне на стоки от един и същи вид за продължителен период от време, при които потребителят заплаща стойността на услугите, съответно стоките, чрез извършването на периодични вноски през целия период на тяхното предоставяне. Условие за неговата действителност е писмената форма – чл. 10, ал. 1 ЗПК.

Ищецът поддържа, че договорът за предоставяне на гаранция бил нищожен на основание чл. 26, ал. 1 ЗЗД вр. чл. 22 ЗПК вр. чл. 19, ал. 4 ЗПК. В частност, преценката относно действителността на процесните договор за потребителски кредит и договор за предоставяне на гаранция следва да се извърши както в съответствие с общите правила на ЗЗД, така и с нормите на приложимия ЗПК, при действието на който са сключени договорите. Автономията на волята на страните да определят свободно съдържанието на договора (източник в частност на претендираните от заявителя вземания), в т.ч. да уговорят такси и неустойки, е ограничена от разпоредбата на чл. 9 ЗЗД в две посоки: съдържанието на договора не може да противоречи на повелителни норми на закона, а в равна степен и на добрите нрави, което ограничение се отнася както до гражданските сделки, така и за търговските сделки (чл. 288 ТЗ) - виж и задължителните за съдилищата разяснения, дадени с т. 3 от Тълкувателно решение № 1/2009 г. на ВКС по тълк.дело № 1/2009 г., ОСТК. В случая и от съвкупната преценка на събраните по делото доказателства не може да се приеме, че процесните договорни съглашения отговарят изцяло на изискванията, съдържащи се в глава III ("Договор за потребителски кредит. Форма и съдържание"), чл. 9 - чл. 11 ЗПК.

По силата на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК договорът за потребителски кредит се изготвя на разбираем език и съдържа годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 начин. Съгласно чл. 19, ал. 1 ЗПК годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен

процент от общия размер на предоставения кредит. В процесния договор за потребителски кредит е посочен процент на ГПР 33,51 %, т. е. формално е изпълнено изискването на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК. Този размер не надвишава максималния по чл. 19, ал. 4 ЗПК. Този размер обаче не отразява действителният такъв, тъй като не включва част от разходите за кредита, а именно - възнаграждението по договора за предоставяне на гаранция, сключен от потребителя с „Ф. Б.“ ЕООД, което се включва в общите разходи по кредита по смисъла на § 1, т. 1 от ДР на ЗПК.

По силата на § 1, т. 1 от ДР на ЗПК "Общ разход по кредита за потребителя" са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия. Общият разход по кредита за потребителя не включва нотариалните такси. 4 Възнаграждението в полза на гаранта е разход, свързан с предмета на договора за потребителски кредит, доколкото касае обезпечение на вземанията по договора. От служебно извършена справка в Търговския регистър се установява, че "И. А. М." АД е едноличен собственик на капитала на „Ф. Б.“ ЕООД, като двете дружества са с един адрес на управление. В същото време, съгласно чл. 3, ал. 3 от договора за предоставяне на поръчителство, "И. А. М." АД е овластено да приема вместо гаранта възнаграждението по договора за предоставяне на гаранция. Тази свързаност обуславя извод, че разходът за възнаграждение в полза на гаранта е известен на заемодателя, което се потвърждава и от съвкупната преценка на събраните по делото доказателства.

Анализът на клаузите относно обезпечението на кредита не подкрепят доводите за доброволност при избора на обезпечение, а от формулировката им става ясно, че за да бъде потребителят одобрен за отпускане на кредита, следва да сключи още и договор за предоставяне на гаранция с посочено от кредитора юридическо лице - гарант. Гореизложеното води и до извода, че в конкретния случай договорът за гаранция има за цел да обезщети кредитора за вредите от възможна фактическа неплатежоспособност на длъжника, което влиза в противоречие с предвиденото в чл. 16 ЗПК изискване към доставчика на финансова услуга да оцени сам платежоспособността на потребителя и да предложи цена за ползването на заетите средства, съответна на получените гаранции.

В частност общото задължение на ищеца е съответно на вписаните в погасителния план – неразделна част от договора за кредит, сборни плащания, в които изрично е посочено и задължението за предоставяне на гаранция (седмичният размер на вноската е начислен като сбор от части от главница и договорна лихва, както и ежемесечно дължимо възнаграждение за предоставяне на гаранция). Плащането на възнаграждението за гаранция обаче не е отразено като разход при формирането на оповестения ГПР, въпреки че е включен в общия дълг и месечните вноски. Този начин на оповестяване на разходите не е съответен на изискването на чл. 19, ал. 1 ЗПК. При отчитането на възнаграждението за предоставяне на гаранция като несъмнен разход действителният ГПР ще бъде значително завишен.

Въпреки, че всеки един от представените договори - този за кредит и този за предоставяне на гаранция, формално представляват самостоятелни договори, двата договора следва да се разглеждат като едно цяло. Тази обвързаност се установява от

уговорката за необходимост от предоставяне на обезпечение чрез сключване на договор за гаранция на кредитополучателя с одобрено от кредитодателя юридическо лице - гарант, сключването на договора за гаранция в деня, в който е сключен самият договор за кредит, както и с изричната уговорка за изплащане на възнаграждението за предоставяне на гаранция, ведно с основното задължение по кредита.

С оглед изложеното съдът намира, че разходът за възнаграждение на гаранта за обезпечаване вземанията на "И. А. М." АД по процесния договор за потребителски кредит, отговаря на поставените от ЗПК изисквания, за да се включи в общия разход по кредита (така Решение № 24 от 10.01.2022 г. на СГС по в. гр. д. № 7108/2021 г., Решение № 264616 от 09.07.2021 г. по в.гр.д. № 9991/2020 г. по описа на СГС, Решение № 260628 от 21.02.2022 г. на СГС по в. гр. д. № 2806/2021 г. и др.).

При това положение и въз основа на съвкупната преценка на всяка от уговорките СРС счита, че макар формално договорът за паричен заем да покрива изискуеми реквизити по чл. 11, ал. 1 ЗПК, вписаните параметри не кореспондират на изискуемото съдържание по т. 10 - годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя. Тази част от сделката е особено съществена за интересите на потребителите, тъй като целта на уредбата на годишния процент на разходите по кредита е чрез императивни норми да се уеднакви изчисляването и посочването му в договора и това да служи за сравнение на кредитните продукти, да ориентира икономическия избор на потребителя и да му позволи да прецени обхвата на поетите от него задължения. Затова и неяснотите, вътрешното противоречие или подвеждащото оповестяване на това изискуемо съдържание законодателят урежда като порок от толкова висока степен, че изключва валидността на договарянето - чл. 22 ЗПК.

В този смисъл като не е оповестил действителен ГПР в договора за кредит кредитодателят е нарушил изискванията на закона и не може да се ползва от уговорената сделка, което обосновава извод за недействителност на договора за кредит на основание чл. 22 от ЗПК, поради неспазването на изискванията на чл. 11, т. 10 и 11 от ЗПК (в този смисъл са Решение № 261440 от 04.03.2021 г. по в.гр.д. № 13336/2019 г. по описа на СГС, II-А въззивен състав, Решение № 24 от 10.01.2022 г. по в.гр.д. № 7108/2021 г. по описа на СГС, III-Б въззивен състав и др.). Следва да се отбележи, че договорът, сключен между потребителя и "И. А. М." АД, и договорът, сключен между потребителя и „Ф. Б.“ ЕООД, се намират във взаимовръзка помежду си и като система от правоотношения между страните, поради което последиците от недействителността на договора за потребителски кредит неминуемо рефлексират и по отношение на договора за предоставяне на гаранция, поради естеството на правоотношенията (така Решение № 264616 от 09.07.2021 г. по в.гр.д. № 9991/2020 г. по описа на СГС, Решение № 264616 от 9.07.2021 г. на СГС по в. гр. д. № 9991/2020 г., Решение № 260628 от 21.02.2022 г. на СГС по в. гр. д. № 2806/2021 г. и др.).

Предвид изложеното, настоящият съдебен състав приема, че процесният договор за предоставяне на гаранция е изцяло нищожен.

С оглед уважаването на главния иск, съдът намира, че не се е сбъднало процесуалното условие за разглеждане на иска по чл. 26, ал. 1, предл. 2 ЗЗД вр. чл. 143, ал. 1 вр. чл. 146 ЗЗП, предявен в условията на евентуалност, поради което не дължи произнасяне по него.

По разностите:

При този изход от спора, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, в полза на ищеца

възниква право на разноски. Същият е заплатил държавна такса в размер от 79,68 лева.

Претендира се и адвокатско възнаграждение в хипотезата на чл. 38, ал. 2, т. 1 ЗАдв. в размер на 744,00 лева съгласно договор за правна защита и съдействие. Своевременно релевираното от процесуалния представител на ответника възражение по чл. 78, ал. 5 ГПК за прекомерност на претендираното от ищеца адвокатско възнаграждение е основателно. Минималното адвокатско възнаграждение, изчислено съобразно чл. 7, ал. 2, т. 2 от Наредба № 1/09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, възлиза на 590,66 лв. с ДДС. В този смисъл и при съобразяване цената на предявените искове (1992,24 лева), свързания им предмет, липсата на фактическа и правна сложност на делото, срочното му разглеждане пред първоинстанционния съд без участие на процесуални представители на страните, настоящият съдебен състав приема, че в полза на Еднолично адвокатско дружество „Д. М.“ следва да се присъди адвокатско възнаграждение в размер на 590,66 лв.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА ЗА НИЩОЖЕН Договор за предоставяне на гаранция № ...16.02.2023 г., сключен между **Д. В. Ц.** и **„Ф. Б.“ ЕООД**, по предявения от **Д. В. Ц.**, ЕГН *****, срещу **„Ф. Б.“ ЕООД**, ЕИК ..., със седалище и адрес на управление: гр. С., бул. „Д. Н.у“ № „С. ц“, ет, офис .., иск с правно основание чл. 26, ал. 1 ЗЗД.

ОСЪЖДА „Ф. Б.“ ЕООД, ЕИК ..., със седалище и адрес на управление: гр. С., бул. „Д. Н.у“ № „С. ц“, ет, офис .., да заплати на **Д. В. Ц.**, ЕГН *****, сумата в размер на **79,68 лева** –разноски за държавна такса.

ОСЪЖДА „Ф. Б.“ ЕООД, ЕИК ..., със седалище и адрес на управление: гр. С., бул. „Д. Н.у“ № „С. ц“, ет, офис .., да заплати на **Еднолично адвокатско дружество „Д. М.“**, БУЛСТАТ ....., с адрес: гр. С., кв. „М. ли“, бл. вх ет, оф, на основание чл. 38, ал. 2, вр. с чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗАдв. сумата от **590,66 лева с ДДС**, представляваща адвокатско възнаграждение за предоставена на **Д. Ц.** безплатна правна помощ в производството пред СРС.

Решението може да се обжалва с въззивна жалба пред Софийски градски съд, в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Препис от решението да се връчи на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____